

Z obrazného písma Janovy Apokalypsy

Rudolf Steiner

II. ČÁST

GA104 a

Duchovní život Atlantánů a to, co se učilo v atlantských věštírnách. Velký sluneční zasvěcovatel slunečního orákula. Zákon spirituální ekonomie. Sbor sedmi svátých říšiů. Starý Zarathustra hlásající učení Ahury Mazdao. Reinkarnování Zarathustrovi žáci Hermés a Mojžíš. Zarathas nebo Nazarathos. Rozkvět a rozpad čtyř minulých poatlantských kultur. Sedm „církví“ z Apokalypsy a jejich vztah ke kulturním obdobím. Pohled na budoucí kulturní epochy.

DRUHÁ PŘEDNÁŠKA

Kristiania, 10. května 1909

Nyní, když jsme se seznámili s tím, co nám o dějinách vývoje lidstva říká dnešní theosofie, se nejprve podívejme, co nám o nich říká Apokalypsa.

Abychom si to uvědomili, musíme se vrátit za hranice naší kultury, do řecko-latinské kulturní epochy, čtvrté v našem velkém poatlantském věku. V duchovní vědě se tato epocha počítá do 8. nebo 9. století předkřesťanské doby. Když se vrátíme ještě dál, dojdeme k egyptsko-chaldejské kulturní epoše a pak k staroperskému období, o kterém historické bádání naší doby zažívá jen poslední ozvěnu. Pak přejdeme ke starověké posvátné indické kultuře, a tak se nakonec dostaneme k velké atlantské kultuře, o níž nám vyprávějí všechny náboženské dokumenty. Před atlantskou vodní katastrofou se mezi Evropou a Amerikou nacházel starověký atlantský kontinent. Tam žili předkové lidí, které nazýváme starověkými Atlanťany.

Nyní se nejprve podívejme na duchovní život Atlanťanů, neboť tam žily tytéž duše, které jsou zde dnes, ale s jinými duchovními schopnostmi nebo stavy vědomí, a právě ty zajímají duchovního badatele především.

V době rozkvětu atlantské kultury nacházíme současnou schopnost vnímání u člověka pouze v první dispozici. Starověcí Atlanťané neviděli vnější objekty tak jako my dnes s ostrými konturami, ale jakoby obklopené auroou. Když pak večer usnuli, vnější obraz pro ně zmizel, ale byli vědomě v duchovním světě. Měli jakési temné jasnozření. Ale vše, čemu se dnes říká aritmetika a počítání, schopnost úsudku a logické myšlení, to dosud neměli. Neměli ještě ty duševní schopnosti, které vybudovaly dnešní kulturu; například ještě neznali sílu, která se skrývá v uhlí. Měli však magické schopnosti, kterými dokázali probudit síly dřímající v semenech, a dokonce je využívat. Proto jim byly vlastní jasnovidecké a magické schopnosti. Ti, kteří uměli nejlépe využívat své magické schopnosti, byli nejlepšími techniky v Atlantidě. Naše dnešní vědce a přírodovědce lze srovnat s nejjasnozřivějšími lidmi té doby.

Tehdy existovala velká mysterijní místa. Naše současné mysterijní a okultní školy pracují mnohem skrytěji než ony. Ty tehdejší byly obecně

známé jako něco, co bylo zároveň školou, učilištěm i kostelem. Pěstovala se zde zbožnost a moudrost zároveň. Ti, kdo byli v těch dobách vůdci, mohou být nazýváni velkými učiteli mystérií. Učili na těchto atlantských věšteckých místech. Těchto míst bylo sedm. Tam byli žáci, kteří k tomu byli zralí, zasvěcování do ovládnání magických sil a do vědomého jasnovidectví v duchovním světě. Moudrost Atlanťanů sahala zcela mimo fyzickou Zemi až do duchovních skutečností, nejen jako v naší kultuře do tří nižších sfér. Dnešní věda si v nich stanovuje hranici, která nesahá za hranice Země. S rozvojem jasnovidnosti však atlantský zasvěcenec dosáhl také ke zření a prožívání vysokých duchovních bytostí, které působí od okruhu Země až ke hvězdám a jejich okolí.

V té době tedy existovala mysterijní místa, která se zabývala zejména různými hvězdami naší planetární soustavy a duchovními silami, které za nimi stojí. Proto v té době existovala orákula Marsu, Venuše, Slunce, Jupiteru, Merkuru, Saturnu a Měsíce. Největší a nejvznešenější však bylo starověké sluneční orákulum. Zasvěcenci tohoto slunečního orákula mohli dohlížet na všechny ostatní věštiny a věst je. Na vrcholu stál velký sluneční zasvěcenec ze slunečního orákula; předpověděl vodní katastrofu v Atlantidě. Proto se musel postarat o to, aby atlantská kultura tuto katastrofu přestála.

Lidé, kteří měli největší sklony k jasnovidectví, se vůbec nehodili do poatlantské kultury. Pro tuto novou kulturu museli být vybráni ti, kterým nezůstalo nic ze staré magie, ale kteří jako úsvit velké poatlantské kultury rozvinuli v prvních primitivních formách individuální duchovní myšlení a úsudek. Ti nejjprostší se pro budoucí vývoj hodili nejvíce.

Velký sluneční zasvěcenec je shromáždil v kolonii poblíž dnešního Irsku; odtud se vydali na cestu a později je odvedl do středu Asie. Byli to tedy ti, kteří byli v té době již nejbliže našim současným stavům vědomí. Kromě toho ti nejpokročilejší z nich dostali otisky éterických těl největších atlantských zasvěcenců z různých atlantských orákulí, protože to bylo nezbytné pro budoucnost.

Existuje zákon spirituální ekonomie, aby to, co lidstvo jednou získalo, nebylo ztraceno. Kdybychom se porozhlédli po různých orákulech, všude bychom mohli najít to, čeho člověk dosáhne okultním výcvikem, když transformuje éterické tělo svým Já tak, že je plně zformované a orga

nizované. Zatímco se éterické tělo obyčejného člověka po smrti rozpustí ve světovém éteru, u vysokých zasvěcenců je to jinak. Takto přeměněné éterické tělo je uchováno pro pozeňání a spásu lidstva. Velký sluneční zasvěcenec uchoval éterická těla sedmi velkých atlantských zasvěcenců jako duchovní poklad a přenesl je do Asie. Ty pak byly vtisknuty sedmi nejlepším mužům, takže ti dále působili obdarování éterickými těly největších zasvěcenců staré Atlantidy. Po mnoho generací také uplatňovali své umění výchovy ke zdraví a duchovní kázni, takže doslova vychovávali ten nejlepší lidský materiál.

Těchto sedm mužů žilo ve vnějším životě jako obyčejní lidé; měli své Já, své astrální tělo, ale v určitých stavech vědomí mluvili, jako by byli inspirováni vyššími silami. Velký sluneční zasvěcenec je pak poslal do starověké Indie k těm, kteří stále toužili po pravém původním domově člověka a vše vnější nazývali mája nebo iluze. To byl sbor sedmi svátých rišiu. To, co tuto skupinu ladilo dohromady jako duchovní symfonie, byla prapůvodní moudrost předvedských dob. To, co je zapsáno ve védách, je jen ozvěna; k nám proniká jen v tlumených paprscích prostřednictvím moudrosti svátých rišiu.

Nyní se dostáváme k praperské kultuře; tam na místo sedmi indických učitelů nastoupil Zarathustra. Sám byl zasvěceným žákem velkého slunečního zasvěcence vedoucího svaté rišie. Mohl tak hlásat velké učení o duchovní podstatě Slunce, Ahura Mazdao. A tam vidíme, jak moudře velcí učitelé řídí vývoj lidstva.

Ind byl od počátku chráněn před propadnutím materialismu; jeho touha po vizi, po duchovnu, po pocitu spojení s božstvím byla stále příliš velká. Peršané byli naopak zemědělci a válečníci, a proto, aby nepropadli materialismu, museli přijmout učení velkého Ahury Mazdao, Ducha Slunce, nejvyšší bytosti.

Velký Zarathustra zasvětil jednoho ze svých žáků tak, že dovedl jeho astrální tělo k vysokému rozvoji; u jiného však rozvinul éterické tělo na nejvyšší úroveň jasnovidného vědomí, takže prostřednictvím tohoto éterického těla, které je vždy nositelem paměti, se stal schopným číst v kronice Akaša.

První z učedníků se přerodil v Herma, velkého podněcovatele egyptské kultury, vycvičeného zejména v oblasti astrálního těla. Když se znovu

narodil, mohl v sobě nosit astrální tělo velkého Zarathustry. Jako egyptský Hermés v sobě tedy nosil astrální tělo velkého Zarathustry, a proto mohl pracovat v Zarathustrově smyslu.

Druhým znovuzrozeným žákem je také jedna z nejvýznamnějších osobností poatlantské kultury, totiž Mojžíš. Proto musel být Mojžíš vybrán už jako dítě, aby éterické tělo a Já tohoto dítěte mohly být zcela ovlivněny Zarathustrovým éterickým tělem. Proto musel být v útlém věku ponořen do vody v malé truhle;²¹ to je symbol jeho poslání. A tak se stal velkým jasnovidcem, jenž dokázal číst v kronice Akaša, který dokázal zaznamenat obrazy, jež vnímal v této duchovní oblasti: velké obrazy Genese. Těmito cestami, v zákulisí fyzického vývoje lidstva, se minulost předává budoucnosti.

Zarathustra se mohl stát také největším učitelem čtvrtého poatlantského kulturního období. Jako Zarathas nebo Nazarathos, žijící na Blízkém východě v 6. století před narozením Krista, byl učitelem nejvýznamnějších řeckých učitelů a zasvěcenců, byl například učitelem Pythagorovým.

Tyto čtyři poatlantské kultury byly inspirovány velkým slunečním orákulem starověké Atlantidy a souběžně s nimi se rozvíjela nastupující kultura starých Hebrejců, lidí, z nichž každá etnická skupina žila současně s jednou z uvedených kulturních epoch. Starověká indická kultura byla zasvěcena do tajemství duchovních světů a planetárního světa. [Mezera v záznamu.] Hebrejští předkové, žijící současně s perskou kulturou Zarathustrovou, pak také vytvořili takové učení, jaké se dostalo až k nám. V Persii je popisován Ormuzd a Ahriman jako učení o dobru a zlu; pak následovala třetí, egyptsko-chaldejská kultura; ve stejné době se uskutečnil exodus z Egypta pod vedením Mojžíšovým; pak řecko-latinská kultura současně s velkými hebrejskými zasvěcenými proroky Eliášem, Jeremiášem atd. Již ve starověku přijali pojetí nejvyšší bytosti, Ahury Mazdao, jež zvěstoval Melchisedech. Ve své kultuře tedy měli ve stejné době, souběžně s ostatními národy, stejný pohled na duchovní svět.

Taková kultura měla vždy také své následky. Hermova se velmi brzy přiblížila k úpadku. Odhalila staroegyptské kultuře hluboká tajemství, ale pak se nejhorsším způsobem rozpadla a jako černá magie upadla do nejhroznější dekadence. Nejméně se do úpadku dostala staroindická kultura.

Tak vidíme, jak se vše, co se objevovalo jedno po druhém, stále uchovávalo ve starém hebrejském národě v různých skupinách, které si uchovaly pocitovost, stavy vědomí různých kultur. Tyto skupiny by se mohly nazývat jmény starověkých kultur podle pocitů, které si uchovaly.

Když autor Apokalypsy mluví o „církvi v Efezu“, má na mysli představitele první, indické kultury; perská nachází své zástupce v „církvi ze Smyrny“; egyptsko-chaldejská ve jménu „církvi z Pergamu“; konečně čtvrtá, řecko-latinská, v „církvi z Thyatir“. Tímto způsobem mohl oslovit skupiny zástupců čtyř starověkých kulturních epoch. Nyní pohlíží dál do budoucnosti a vidí náš kulturní rozkvět v „církvi ze Sard“. „Církev“, která nás bude následovat a kterou vědomě připravujeme prostřednictvím theosofického hnutí, nazývá „filadelfská“, po níž lidé nakonec dospějí do „církve laodicejské“, kde už žádné nové podněty nemohou vzniknout.

Když jednáme a konáme v pátém období jako vědomí představitelů theosofického duchovního života, zahajujeme čas Filadelfie neboli bratrství.

Sedm Božích duchů, sedm hvězd, to jsou theosofická učení o vývoji Země v planetárních stavech a mají nás dovést k pochopení tajemství hvězd a jejich duchů. Když tedy přijímáme učení duchovní vědy, vědomě vstupujeme do filadelfské církve.